

La recepció de Wüster a Catalunya

M. TERESA CABRÉ I CASTELLVÍ
Institut Universitari de Lingüística Aplicada
Universitat Pompeu Fabra

TERMINÀLIA 8 (2013): 56-57 · DOI: 10.2436/20.2503.01.59
ISSN: 2013-6692 (impresa); 2013-6706 (electrònica)
<http://terminalia.iec.cat>

La primera vegada que el nom d'Eugen Wüster circula a Catalunya associat a l'elaboració de terminologia és arran de la creació del TERM-CAT, Centre de Terminologia Catalana. Va ser l'any 1985 quan la terminologia catalana es va posar en marxa institucionalment. Fins aleshores la responsabilitat absoluta de la creació de termes en català havia estat a les mans dels especialistes dels diversos àmbits de la ciència i de la tècnica. La principal preocupació de l'activitat terminològica catalana se centrava en el fet de trobar una denominació, genuïna a ser possible, per als nous conceptes que apareixien constantment en els àmbits científicotècnics, sense deixar de contemplar, però, la decisió que per a cada terme havien pres altres llengües del nostre entorn, fonamentalment les llengües romàniques. No era doncs fortuït que els especialistes, la gairebé totalitat dels quals eren membres de les diverses seccions de l'Institut d'Estudis Catalans, busquessin el consell dels «filòlegs» de la Secció Filològica.

Mantenir la llengua catalana com a vehicle d'expressió de les àrees científiques i tècniques requeria disposar de terminologia consensuada, però també adequada, per a tots els conceptes especialitzats. La finalitat d'aquesta preocupació per part dels especialistes era doble: d'una banda, poder expressar en català els continguts especialitzats en totes les matèries; d'altra banda, preservar la llengua catalana de la interferència del castellà que en aquell moment hi havia en la ciència i la tècnica per tal com, en bona mesura,

Foto: Thiele Wüster - Wikimedia Commons

La recepció de Wüster a Catalunya

M. TERESA CABRÉ I CASTELLVÍ

els coneixements especialitzats arribaven en aquells temps a través de publicacions en castellà.

Amb l'oficialització del treball terminològic a través del TERMCAT, l'activitat de producció de reculls terminològics canvia de mans i passa de les dels especialistes a les dels «filòlegs» o, com es denominarien a partir d'aleshores, dels «terminòlegs». Els especialistes passaven a ser peces indispensables per arribar a establir per consens les formes denominatives en català, però deixaven de ser, en bona mesura, els promotors de les obres terminològiques sistemàtiques. És evident que hi ha hagut excepcions molt remarcables en aquest panorama i bona mostra d'aquestes excepcions són les obres terminològiques aplegades avui en el Portal de Ciència i Tecnologia (CIT) de l'Institut d'Estudis Catalans (<http://cit.iec.cat>).

En els inicis del treball del TERMCAT, i d'això en parlo amb seguretat perquè vaig formar part de la primera generació de «terminòlegs» i vaig ser qui va introduir l'obra de Wüster en la terminologia catalana, els fonaments wüsterians van constituir les bases teòriques de l'activitat terminològica catalana: partíem de la base que «fer terminologia» no era el mateix que «fer reculls de lèxic no especialitzat», que un terme no era pròpiament una unitat del lèxic d'una llengua natural, que calia buscar sempre la uniformització conceptual i denominativa i que, per a cada concepte, només havia d'haver-hi una denominació. Eren els principis sobre els quals Wüster havia basat la seva proposta terminològica. Eren també principis que d'entrada convenien als especialistes catalans, per als quals la funció representativa dels termes havia de ser en la mesura que fos possible extremadament precisa i evitar la variació denominativa per assegurar la univocitat de la comunicació científicotècnica. Els especialistes podien arribar fàcilment a posar-se d'acord en aquestes situacions.

No hem de perdre de vista, però, que l'activitat de Wüster havia sorgit amb uns objectius molt precisos i en un context molt ben delimitat: assegurar la comunicació professional sobre temes fonamentalment tècnics en situacions d'intercanvi internacional, i doncs interlingüístic. És la situació que en algunes publicacions he denominat «escenari de normalització internacional». Vegeu M. Teresa CABRÉ (2012). «Disciplinarisation de la terminologie: contribution de la linguistique». *Les dossiers de HEL: La disciplinarisation des savoirs linguistiques. Histoire et Epistémologie*, 5, p. 5-7. http://htl.linguist.univ-paris-diderot.fr/num5/articles/Cabr%C3%Ag_2012.pdf. [Suplement electrònic de la revista *Histoire et Epistémologie Langage*.]

Ara bé, l'activitat terminològica catalana es duia a terme en un context i amb uns objectius prioritari molt diferents dels que havien inspirat la proposta de Wüster. A partir de la recuperació de les institucions polítiques, era primordial que la llengua catalana servís per a totes les situacions de comunicació i disposés

Foto: Florian Prisch

Universitat de Viena

de vocabulari propi de cada àmbit del saber suficientment establitzat i molt actualitzat. La terminologia, a més de servir als especialistes d'eina d'expressió (funció representativa) dels conceptes propis de les diverses disciplines, era també una eina de promoció social —en aquest cas socioprofessional i sociocientífica— de la llengua catalana que havia esdevingut la llengua pròpia de Catalunya, les Illes Balears i la Comunitat valenciana. Ens trobàvem doncs en un nou escenari en el qual les idees de partida de Wüster podien no ser les més adequades. En primer lloc, els camps especialitzats sobre els quals s'havia de treballar no es limitaven als científicotècnics. En segon lloc, calia partir de la realitat discursiva per arribar a una proposta terminològica que, a més de precisa i ben formada, fos implantable en l'ús social. I en tercer lloc, la biunivocitat havia de donar pas al reconeixement de la variació, per tal com la comunicació sobre temes especialitzats ultrapassava les fronteres estrictes de la comunicació entre especialistes. Heus doncs que en aquest nou escenari els principis de Wüster, absolutament necessaris i coherents en circumstàncies de comunicació internacional entre experts i sobre temes exclusivament experts, havia de donar lloc a l'entrada de noves propostes obertes a la comunicació real en registres funcionals diferents. L'ús social dels termes havia d'acompanyar la cerca de formes de referència estandarditzades. ✿